

Werkblad Reflector Beschermjascompetenties

bij leeractiviteit 7.7

Met deze reflector kun je inzicht krijgen in de manier waarop je in staat bent om intercultureel te communiceren volgens het competentiemodel van Beschermjassen. Tjin A Dje en Zwaan (2016) onderscheiden in het werkmodel Beschermjassen zes interculturele competenties, die we hier *beschermjascompetenties* noemen. Besef daarbij dat een interculturele dialoog in wezen met ieder ander persoon (die je als 'vreemde ander' ervaart) plaats kan vinden, dus niet alleen met iemand met een andere nationale, etnische of religieuze achtergrond.

Doelen

- Je kunt kritisch reflecteren op en metacommuniceren over de invloed van je eigen culturele bagage op de interculturele dialoog met anderen.
- Je kunt in dialoog met een ander kennis verkrijgen over zijn eigen culturele bagage en de invloed daarvan op de interculturele dialoog.
- Je hebt inzicht in je eigen en andermans 'heilige huisjes'.
- Je bent in staat om te wisselen van perspectief.
- Je bent gemotiveerd om feedback over blinde vlekken te ontvangen en te geven.
- Je ontwikkelt je vermogen om te communiceren met compassie en empathie.

Instructie

Je kunt deze reflector op twee manieren gebruiken:

- a als middel om te reflecteren op je eigen beschermjascompetenties in een concrete gespreksituatie met 'een vreemde ander' ofwel een interculturele dialoog;
- b als middel om te reflecteren op de ontwikkeling van je beschermjascompetenties over een bepaalde leerperiode.

Instructie voor de reflectie op een concrete gespreksituatie

Lees vooraf aan het reflecteren op je interculturele competenties paragraaf 6.7 nog eens door. Overweeg voor jezelf bij elk kennis-, vaardigheids- of attitudeaspect of deze in sterke of geringe mate aanwezig was tijdens de betreffende (interculturele) dialoog. Gebruik bij je overwegingen Werkblad A Reflectie op mijn interculturele competenties (hierna).

Geef jezelf voor elke competentiecomponent een score tussen 1 en 5 (1 = in zeer geringe mate, 2 = in geringe mate, 3 = in voldoende mate, 4 = in hoge mate, 5 = in zeer hoge mate). Beschrijf voor elk van de twee componenten met de hoogste score een voorbeeld (in trefwoorden) dat illustratief is voor jouw hoge score. Beschrijf ook een voorbeeld voor de twee componenten met de laagste score.

Bespreek met een medestudent, collega of cliënt je scores en voorbeelden en vergelijk waar jullie overeenkomstig en verschillend in zijn.

Instructie voor de reflectie op je leerontwikkeling tot nu toe

Herlees paragraaf 6.7. Kijk terug op je eigen ontwikkeling van interculturele competenties tot nu toe aan de hand van de Werkblad B (hierna).

- a** Hoe zou jij jouw eigen ontwikkeling willen beoordelen?
- b** Welke ervaringen hebben je geholpen te leren?
- c** Wat moet je nog leren of ervaren om je verder te kunnen ontwikkelen?
- d** Welke acties ga je ondernemen ter monitoring van je leerontwikkeling?

Werkblad A Reflectie op mijn interculturele competenties in situatie X

Naam: _____

Datum: _____

Aanwezigheid Beschermjascompetenties:

1= in zeer geringe mate 2=in geringe mate 3=in voldoende mate 4=in hoge mate

5=in zeer hoge mate

Kennis van mijn eigen culturele en historische bagage						
Competentieaspecten	1	2	3	4	5	Voorbeelden
1 Ik ben me bewust van mijn eigen vanzelfsprekendheden ten aanzien van de interculturele kwestie die in het gesprek aan de orde is.						
2 Ik heb inzicht in hoe mijn eigen vanzelfsprekendheden geworteld zijn in mijn familiesysteem, culturen en levensgeschiedenis.						
3 Ik weet hoe mijn eigen vanzelfsprekendheden van invloed zijn op mijn zelfbeeld en het beeld van de ander.						
4 Ik kan benoemen van welke culturele waarden, overtuigingen en gewoonten ik liever geen afstand doe.						
5 Ik kan aangeven welke (oude) culturele waarden, overtuigingen en gedragspatronen ik nu zou willen veranderen.						

Kennis van de culturele en historische bagage van de ander						
Competentieaspecten	1	2	3	4	5	Voorbeelden
6 Ik zet me in om inzicht te krijgen in de vanzelfsprekendheden van de ander ten aanzien van de interculturele kwestie die in het gesprek aan de orde is.						
7 Ik nodig de ander uit om te vertellen over (de invloed van) zijn familiesysteem, cultuur en levensgeschiedenis (op zijn/haar vanzelfsprekendheden).						
8 Ik kan elementen van een transcultureel systemisch interview inzetten om zicht te krijgen op de culturele en historische bagage van de ander.						
9 Ik weet een effectieve balans te vinden tussen het stellen van psychodynamische en contextuele vragen.						
10 Ik kan in dialoog met de ander exploreren welke krachtbronnen uit diens historische en culturele bagage als beschermjas kunnen werken.						

Heilige huisjes herkennen						
Competentieaspecten	1	2	3	4	5	Voorbeelden
11 Ik onderzoek in dialoog met de ander waar ik zelf geraakt word en herken wat mijn eigen heilige huisjes zijn.						
12 Ik onderzoek in dialoog met de ander waar de ander geraakt wordt en herken wat de heilige huisjes van de ander zijn						
13 Ik ben in staat om een veilige dialogische ruimte te creëren door het parkeren van mijn eigen heilige huisjes (pijnpunten en waardeoordelen).						

Wisselen van perspectief						
Competentieaspecten	1	2	3	4	5	Voorbeelden
14 Ik kan de gespreksituatie waarnemen vanuit het perspectief/de werkelijkheid van de ander.						
15 Ik kan de ander uitnodigen om vanuit mijn perspectief naar de gespreksituatie te kijken.						
16 Ik ben in staat om mezelf te herkennen en ruimte te creëren voor de dialoog als ik zelf erg geraakt ben.						

Verborgens dimensies onderkennen						
Competenties	1	2	3	4	5	Voorbeelden
17 Ik toon een verwonderende, niet-wetende houding door te onderkennen dat er altijd verborgen dimensies zijn in de dialoog met een 'vreemde ander'.						
18 Ik vraag feedback om eigen blinde vlekken/verborgen culturele dimensies te ontdekken op de interculturele dialoog.						
19 Ik geef de ander feedback ter bewustwording van blinde vlekken/verborgen culturele dimensies die van invloed zijn op de interculturele dialoog.						

Communiceren met compassie en empathie						
Competenties	1	2	3	4	5	Voorbeelden
20 Ik toon empathie door me in te leven en te verplaatsen in de wereld van de ander én mijzelf te beschermjassen als ik geraakt word.						
21 Ik toon compassie voor het leed en de valkuilen van de ander door een presente grondhouding.						
22 Ik toon compassie voor mezelf door fouten te mogen maken en mezelf te ontwikkelen op basis van (culturele) zelfreflectie.						

Bron

Tjin A Djie, K. & Zwaan, I. (2016). *Beschermjassen. Transculturele hulp aan families*. Assen: Koninklijke van Gorcum.

Werkblad B

Reflectie op mijn leerontwikkeling van Beschermjascompetenties

Naam: _____

Datum: _____

A = Eigen beoordeling van de leerontwikkeling in termen van:

1= in zeer geringe mate 2=in geringe mate 3=in voldoende mate 4=in hoge mate 5=in zeer hoge mate

Interculturele competenties	A	Reflectie op professionele leerontwikkeling en actiestappen
Kennis van mijn eigen culturele en historische bagage		<p>B Welke ervaringen hebben mij geholpen te leren?</p> <p>C Wat moet/wil ik nog leren of ervaren om me verder te kunnen ontwikkelen?</p> <p>D Welke acties ga ik ondernemen ter monitoring van mijn verdere leerontwikkeling?</p>
Kennis van de culturele en historische bagage van de ander		<p>B Welke ervaringen hebben mij geholpen te leren?</p> <p>C Wat moet/wil ik nog leren of ervaren om me verder te kunnen ontwikkelen?</p> <p>D Welke acties ga ik ondernemen ter monitoring van mijn verdere leerontwikkeling?</p>

Interculturele competenties	A	Reflectie op professionele leerontwikkeling en actiestappen
Heilige huisjes herkennen		<p>B Welke ervaringen hebben mij geholpen te leren?</p> <p>C Wat moet/wil ik nog leren of ervaren om me verder te kunnen ontwikkelen?</p> <p>D Welke acties ga ik ondernemen ter monitoring van mijn verdere leerontwikkeling?</p>
Wisselen van perspectief		<p>B Welke ervaringen hebben mij geholpen te leren?</p> <p>C Wat moet/wil ik nog leren of ervaren om me verder te kunnen ontwikkelen?</p> <p>D Welke acties ga ik ondernemen ter monitoring van mijn verdere leerontwikkeling?</p>
Verborgene dimensies onderkennen		<p>B Welke ervaringen hebben mij geholpen te leren?</p> <p>C Wat moet/wil ik nog leren of ervaren om me verder te kunnen ontwikkelen?</p> <p>D Welke acties ga ik ondernemen ter monitoring van mijn verdere leerontwikkeling?</p>

Interculturele competenties	A	Reflectie op professionele leerontwikkeling en actiestappen
Communiceren met compassie en empathie		<p>B Welke ervaringen hebben mij geholpen te leren?</p> <p>C Wat moet/wil ik nog leren of ervaren om me verder te kunnen ontwikkelen?</p> <p>D Welke acties ga ik ondernemen ter monitoring van mijn verdere leerontwikkeling?</p>